

ΟΜΙΛΙΑ

ΛΙΤΣΑΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗ ΣΤΟ Ludwigshafen 25.04.2009

Πριν από τριάντα χρόνια περίπου, το Ελληνικό Λύκειο Νυρεμβέργης οργάνωσε ένα μαθητικό λογοτεχνικό διαγωνισμό με θέμα τη ζωή των Ελλήνων μεταναστών στη Γερμανία.

Το κείμενο της μαθήτριας που απέσπασε το πρώτο βραβείο, χαρακτηρίστηκε από την επιτροπή των ελλήνων φιλολόγων-καθηγητών «πεζό χωρίς τίτλο.» Όμως, φίλοι και φίλες, το κείμενο είχε τίτλο. Είχε ως τίτλο την πολύ γνωστή σε εμάς του Κρητικούς μαντινάδα : «ο Κρητικός στην ξενιτιά πρέπει να βάνει μαύρα, για να ταιριάζει η φορεσιά με της καρδιάς τη λαύρα.»

Αυτή η λαύρα, αυτό το πρόσωπο της Κρητικής ψυχής που κουβάλησαν από το νησί μας οι πρώτοι μετανάστες την δεκαετία του '60, διατηρήθηκε ακέραιο, ενισχύθηκε και υπάρχει ακόμη τόσο δυνατό, που το νιώθουμε όλοι να μας ζεσταίνει μέσα σ' αυτή την αίθουσα σήμερα. Πριν απ πενήντα σχεδόν χρόνια, οι Κρητικοί πήραν μαζί με χιλιάδες άλλους Έλληνες, τον δρόμο της ξενιτιάς, προερχόμενοι απ μια χώρα λαβωμένη από τον πόλεμο και τον εμφύλιο. Μια χώρα οικονομικά εξαθλιωμένη και αδύναμη να κρατήσει κοντά της το πιο νέο και υγιές εργατικό δυναμικό της. Αντίθετα, με την διακρατική σύμβαση του Μαρτίου του 1960, έστειλε στην Ευρώπη νέες και νέους στο άνθος της ηλικίας τους, να γίνουν βιομηχανικοί εργάτες σε χώρες με εντελώς διαφορετική κουλτούρα, και οικονομική, διοικητική πολιτική πολιτιστικό κατάσταση και νοοτροπία. Οι δυσκολίες προσαρμογής τεράστιες, η επίπονη εκμάθηση της γλώσσας, η αποδοχή της διαφορετικότητας, η αναγκαστική περιθωριοποίηση, η γκετοποίηση. Η ποιότητα ζωής υποβαθμισμένη και καμία σχέση 'έχουσα με την καθημερινότητα, στα φτωχά μεν, αλλά ηλιόλουστα, πανέμορφα χωριά του νησιού. Η νοσταλγία για την μάνα Κρήτη έντονη και ψυχοφθόρα. Μοναδική όαση στη μουντή, κρύα και σκληρή νέα πραγματικότητα, η επικοινωνία με συμπατριώτες που κουβαλάνε τα ίδια βιώματα. Δημιουργήθηκαν τότε οι κατά τόπους σύλλογοι Κρητών αρχικά από την ανάγκη επικοινωνίας των μελών μεταξύ τους και έπειτα με την ιδιαίτερη πατρίδα τους, την Κρήτη, διότι ο επαναπατρισμός παρέμενε διακαής πόθος. Η προβολή και η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς στους συμπολίτες της χώρας υποδοχής ήταν επιδίωξή τους. Κυρίως όμως η διατήρηση των ηθών και εθίμων και η μεταλαμπαδέυσή τους στα ίδια τους τα παιδιά- που έχοντας γεννηθεί στην Ευρώπη- ανατρέφονται με αρχές και αξίες Ελληνικές, ήταν και είναι αναμφισβήτητα θετική συμβολή των κρητικών σωματείων στις μελλοντικές γενιές των

Ελλήνων της Ευρώπης. Ιερή αποστολή και σπουδαίο έργο για τον πολιτισμό, για την ιστορία μας, χαρακτηρίζει αυτή την συμβολή ο πρόεδρος της ομοσπονδίας μας και έτσι είναι. Η ιστορία θα καταγράψει το πέρασμα των κρητικών από την Ευρώπη ως εποχή δημιουργίας, προόδου και εργατικότητας, τόσο σε προσωπικό επίπεδο, όσο και σε συλλογικό με πολύ θετικό αντίκτυπο στην ιδιαίτερη πατρίδα τους. Η ανταλλαγή ηθών και εθίμων έγινε τότε μέσα σε δύσκολες συνθήκες διαβίωσης, κάτω από έντονη συναισθηματική φόρτιση που προέκυπτε από την νοσταλγία και την προσπάθεια προσαρμογής. Μέσα από τα γλέντια και τις χαροκοπιές σε αίθουσες γερμανικών κτιρίων έγινε γνωστή η Κρητική μουσική και ο τρόπος διασκέδασης που έφεραν μαζί οι μετανάστες. Μέσα από τις αφίσες στις αίθουσες των συλλογών και από τις φωτογραφίες των διακοπών αναδείχθηκε τότε το άπειρο φυσικό κάλλος του νησιού μας. Η πολυδιαφημιζόμενη σήμερα «κρητική διατροφή» ήταν για μας που ζούσαμε τις προηγούμενες δεκαετίες στη Γερμανία, αυθεντικός τρόπος πρακτικής

κατανάλωσης των κρητικών προϊόντων. Με ανάληψη ιδιωτικής πρωτοβουλίας και προσωπικό οικονομικό κόστος μεταφοράς, κατάφεραν οι πρώτης γενιάς μετανάστες Κρητικοί, όχι μόνο να μεγαλώσουν τα παιδιά τους στην καρδιά της Ευρώπης μα κρητικό ελαιόλαδο, αλλά και να κάνουν γνωστά διατροφικά προϊόντα της κρητικής γης και την ονομαζόμενη σήμερα «μεσογειακή διατροφή» στους φίλους, γείτονες, συνάδελφους και συμπολίτες των χωρών που τους φιλοξενούσαν. Έγινε έτσι μια ερασιτεχνική πρακτική και πρακτική διαφήμιση των αγνώστων μέχρι τότε στην Ευρώπη προϊόντων μας, και οι Κρητικοί έγιναν οι καλύτεροι πρεσβευτές του τρόπου ζωής των κατοίκων της Κρήτης. Όλα αυτά βέβαια ευδοκίμησαν τότε επειδή οργανώθηκαν οι κρητικοί και ίδρυσαν τους συλλόγους Κρητών στις διάφορες πόλεις. Χωρίς αυτή την αυτοοργανωση δεν θα μπορούσαν το μεράκι και η φλόγα που ο καθένας ως μονάδα κουβαλούσε, να πάρει αυτή την μορφή τη συλλογική, διεκδικητική και δημιουργική. Σήμερα, στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, εν μέσω εξελίξεων και διαφορετικών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών αλλά και αναγκών, ανοίγονται άλλο ορίζοντες, άλλες προοπτικές, και διαμορφώνονται διαφορετικές δυνατότητες και ευκαιρίες για την επίτευξη αυτών των στόχων. Βιώσαμε και συνεχίζουμε να βιώνουμε αυτές τις αλλαγές, αυτή την εξέλιξη που ζούμε καθημερινά. Είμαστε πλέον πολίτες της ενωμένης Ευρώπης, ισότιμοι και ισόνομοι στις κοινωνίες που δραστηριοποιούμαστε. Οι Κρητικοί της Ευρώπης είναι Ευρωπαίοι πολίτες και η Κρήτη μέρος της Ευρώπης. Έχουμε χρέος να σταθούμε στο ύψος των αναβαθμισμένων, νέων συνθηκών. Το οφείλουμε στις επόμενες γενιές αλλά και στις προηγούμενες, τιμώντας την μέχρι τώρα προσφορά τους. Τα κύρια προϊόντα της Κρήτης, το αγροτικό και το τουριστικό, μπορούν να προβληθούν πια μέσα από τους συλλόγους με τρόπο επιστημονικά επαγγελματικό, προσαρμοσμένο πλήρως στους σύγχρονους κανόνες του marketing. Η Κρητική παράδοση, η ιστορία, ο πολιτισμός, τα ήθη και έθιμα που παλαιότερα έγιναν γνωστά από τα μεταναστευτικά ρεύματα με τον τρόπο που προανέφερα, σήμερα μπορούν με την βοήθεια σύγχρονων μέσων προβολής, να αποτελέσουν τους καλύτερους πρεσβευτές της Κρήτης και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της και οι σύλλογοι Κρητών να αποτελέσουν το σταθερό όχημα με το οποίο θα διαβούμε τον 21^ο αιώνα. Η συμμετοχή των σωματείων στην οργάνωση συνεδρίων-ημερίδων-εβδομάδων διαφημιστικής προβολής-εκθέσεων, με σκοπό την προώθηση και ανάδειξη της ποιότητάς τους, καθώς και οι κοινές πολιτιστικές εκδηλώσεις με φορείς άλλων κρατών της Ευρώπης πρέπει να αποτελεί σαφή στόχο. Χρειάζεται συγκεκριμένο, ενιαίο και συντεταγμένο σχέδιο για να προβληθούν τα Κρητικά προϊόντα στις αγορές της Ευρώπης.

Η συνεργασία της ομοσπονδίας μέχρι τώρα με τους διάφορους φορείς σε αυτή την κατεύθυνση καταδεικνύει το σπουδαίο έργο που επιτελεί όχι μόνο στο πλαίσιο το πολιτιστικό, της διατήρησης της παράδοσης, το ιστορικό , αλλά και στο ρόλο που καλείται να παίξει στο μέλλον.

Σήμερα τα ποιοτικά χαρακτηριστικά και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των προϊόντων της Κρήτης, τα παραδέχεται, τα υποδεικνύει και τα συνιστά η παγκόσμια κοινότητα. Ως εκ τούτου, πεδίο δράσεων και πρωτοβουλιών ανοίγεται στις κρητικές οργανώσεις του εξωτερικού, οι οποίες ,επιδιώκοντας την συμμετοχή τους στον ήδη συσταθέντα φορέα των τεσσάρων νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων της Κρήτης, κατοχυρώνουν και θεσμικά αυτόν τον ρόλο. Βέβαια, εκτός από τουριστικά και διατροφικά πακέτα, οι σύλλογοι Κρητών της Ευρώπης καλούνται να αναδείξουν , να διαχειριστούν και να αξιοποιήσουν και άλλα, εξίσου σημαντικά κεφάλαια. Σημαντικό κεφάλαιο είναι το ανθρώπινο δυναμικό που εμφανίζεται μορφωμένο, καταρτισμένο μα γνώση και αξία. Μια σωστή προσέγγιση συνεργασίας θα μπορούσε να παρέχει μια σημαντική προσφορά στο θέμα της εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας στη

κρητικόπουλα τρίτης γενιάς της Ευρώπης. Σύγχρονο κεφάλαιο αποτελεί στην Κρήτη η αναβαθμισμένη υποδομή έρευνας, που αναπτύσσεται στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του νησιού,

Η ανάπτυξη μιας αμφίδρομης σχέσης ανταλλαγής γνώσης με φορέα επικοινωνίας την ομοσπονδία, σαφώς προάγει και αναδεικνύει θετικά τον ρόλο της. Επίσης η αμοιβαία φιλοξενία μαθητών μέσα σε οικογενειακό περιβάλλον για την εξάσκηση της ελληνικής γλώσσας και την γνωριμία με τον τρόπο διαβίωσης στην Κρήτη την περίοδο των διακοπών μπορεί κάλλιστα να οργανωθεί από τους συλλόγους, με δεδομένο ότι είναι γνωστά τα στοιχεία των επαναπατρισθέντων μελών που θα μπορούν να φιλοξενήσουν τα παιδιά των Κρητικών που διαμένουν ακόμα στη Γερμανία. Η ανάληψη πρωτοβουλιών από την ομοσπονδία για μια διαπανεπιστημιακή συνεργασία με ανταλλαγή φοιτητών από τα πανεπιστήμια της Κρήτης και η συμμετοχή-συνεργασία σε ερευνητικά προγράμματα πανεπιστημίων της Ευρώπης, μπορεί να αποτελέσει έναν άλλο τρόπο ανάδειξης αυτού του πλούτου της γνώσης που υπάρχει τόσο στην Κρήτη όσο και στην Ευρώπη.

Διότι οι Κρητικοί της σύγχρονης γενιάς Ευρώπη έχουν σοβαρό και αναβαθμισμένο ρόλο σε επιστημονικούς, επιχειρηματικούς, πολιτιστικούς τομείς και η σωστή μεταξύ τους συνεργασία προάγει την πρόοδο και την ευημερία σε προσωπικό και συλλογικό επίπεδο. Παλαιότερα είχαν γίνει κάποιες επενδυτικές προτάσεις που για διάφορους λόγους δεν προχώρησαν. Ίσως η επικαιροποίηση και ο επαναπροσδιορισμός, η προσαρμογή στα σύγχρονα δεδομένα να αποτελέσει το έναυσμα για μια νέα αρχή. Η καθιέρωση σε ετήσια βάση εκπαιδευτικών εκδρομών στην Κρήτη για να γνωρίσει η νέα γενιά τον τόπο καταγωγής της, θα αναδείξει την ανάγκη δημιουργίας ειδικών εγκαταστάσεων φιλοξενίας στα πρότυπα της οικοδόμησης του χωριού των αποδήμων της Παγκρητίου Ένωσης Αμερικής με την επωνυμία «Μινωικό χωριό». Φίλες και φίλοι, οι νέες εξελιγμένες τεχνολογίες είναι αναμφισβήτητα ισχυρά μέσα ευκολότερης και πιο σύγχρονης προβολής των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Κρήτης σε σχέση με το παρελθόν.

Όμως αυτό που παραμένει πρωταρχικό στοιχείο του όλου εγχειρήματος είναι ο ανθρώπινος παράγοντας. Γι' αυτό πρέπει να βάλουμε ως στόχο τη στήριξη της Κρητικής νεολαίας στην Ευρώπη. Είναι απαραίτητο η νέα γενιά να προσεγγίσει θετικά αυτή την υπόθεση, διότι αυτή η γενιά είναι το μέλλον. Μέσα απ' τα παιδιά που κουβαλάνε Κρητική ψυχή θα στεφθεί με επιτυχία η προσπάθεια διατήρησης αρχών και αξιών, πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και η προσαρμογή τους στο σύγχρονο ιστορικό, κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό περιβάλλον.

Με τη δική τους συλλογική προσπάθεια θα δημιουργηθούν οι συνθήκες που θα επιτρέπουν τη συνέχεια του αγώνα και την πραγμάτωση των στόχων.

Φίλες και φίλοι, οι Κρητικού μετανάστες Α γενιάς πάλεψαν σκληρά να επιβιώσουν, εξασφάλισαν όμως το δικαίωμα στην επόμενη γενιά να ζήσει καλύτερα και να διεκδικήσει ακόμα περισσότερα. Αγωνιζόμαστε και εμείς συλλογικά, ενωμένοι με γνώμονα πάντα την αναβάθμιση, την κατάκτηση της γνώσης, της επάρκειας, της διάκρισης, της κορυφής.

Ζώντας σε κοινωνίες που συνεχώς αλλάζουν εξελίσσονται κάτω από συνθήκες ιδιαίτερες μερικές φορές, αντίξοες και κουβαλώντας πάντα μέσα μας εκ γενετής στο DNA μας την Κρήτη, την Κρήτη των παππούδων μας, των γονέων μας, την Κρήτη των ονείρων μας, τη δική μας Κρήτη.

Κατά καιρούς έχει αμφισβητηθεί η ταυτότητά μας ως Κρητικών ή Γερμανών εκ Κρήτης καταγομένων. Σήμερα, από το Ludwigshafen, από όπου πέρασαν χιλιάδες Κρητικού, δούλεψαν, ανέθρεψαν τα παιδιά τους, πρόκοψαν, επαναπατρίστηκαν, ας στείλουμε το μήνυμα σαφές και ξεκάθαρο : κανένας δεν δικαιούται να μας

επαναπροσδιορίζει με κριτήρια αυθαίρετα και 'ίσων κακοπροαίρετα. Αυτοπροσδιοριζόμαστε ως Έλληνες, Κρητικοί, Ευρωπαίοι και περηφανευόμαστε γι' αυτή την ταυτότητα μας, την οποία έχουμε κατακτήσει ζώντας σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία. Καταφέραμε να διατηρήσουμε την προσήλωση σε κώδικα αρχών και αξιών πανάρχαιων και να τον εμπλουτίσουμε με θετικά στοιχεία της κοινωνίας αυτής. Αφήσαμε μακριά πίσω μας μικρόψυχες και μικρόνοες αντιπαραθέσεις και αναδείξαμε τον συγκρητισμό στην πράξη. Στο σημερινό παγκόσμια χωριό που εξασφαλίζει την ελεύθερη διακίνηση προσώπων, κεφαλαίων και ιδεών , καλούμαστε να επωμιστούμε ακέραια την ευθύνη της διατήρησης και περιφρούρησης των κατακτήσεων αυτών.

Σ' αυτή την προσπάθεια είναι επιτακτική η ανάγκη και απαίτησή μας να ανταποκριθεί η ελληνική Πολιτεία και να σταθεί επιτέλους αρωγός, αναλαμβάνοντας το δικό της μερίδιο ευθύνης.

Κλείνοντας, θα ήθελα να παροτρύνω τους Ευρωπαίους συμπολίτες μας που χρόνια τώρα συμπορεύονται μαζί μας, ζουν δίπλα μας σε παράλληλους βίους, να μην μπαίνουν σε διλήμματα. Η Κρήτη είναι προορισμός επιλογής γιατί:

“Σαν πας στην Κρήτη ξένε μου και θες να κόψεις βιόλες, μην τις διαλέγεις, κόβγε τσι, μ' αυτές μυρίζουν όλες”.-